

دستورالعمل پیشنهادی شورای ایمنی، سلامت و محیط زیست

دانشگاه حکیم سبزواری

مقدمه:

برقراری نظام ایمنی، سلامت و محیط زیست در محیط‌های آزمایشگاهی و کارگاهی دانشگاه‌ها، مراکز آموزشی، پژوهشی و فناوری جهت حفظ ایمنی و سلامت استفاده‌کنندگان از خدمات آزمایشگاهی و کارگاهی و همچنین شاغلین در آن بخش جزو الزامات قانونی هر دانشگاه می‌باشد. به عنوان مثال در ادامه نمونه‌های از حوادث ناگوار رخ داده که ما را ملزم به اتخاذ تصمیم جهت بهبود وضعیت ایمنی دانشگاه می‌کند اشاره می‌گردد:

حادثه در دانشگاه تربیت مدرس سال ۱۳۸۵

انفجار کپسول گاز هیدروژن در آزمایشگاه دانشگاه تربیت مدرس تهران، یک دانشجوی دکترا را به کام مرگ فرستاد و دستیار وی را راهی بیمارستان کرد.

علت: ناامنی کپسول گاز هیدروژن

حادثه در دانشگاه بوعلی سینا همدان سال ۱۳۹۱

* به دنبال انفجار آزمایشگاه شیمی دانشگاه بوعلی سینا رییس مرکز فوریت‌های پزشکی دانشگاه علوم پزشکی همدان از مجروح شدن چهار دانشجوی خانم و دو دانشجوی آقا در این انفجار خبر داد.

* علت اصلی این انفجار عدم رعایت نکات ایمنی در حفاظت از ضایعات مواد شیمیایی و انجام یک واکنش شیمیایی بوده است.

* مشکل: گرمای زیاد و نبود سیستم خنک‌کننده

حادثه در آزمایشگاه دانشگاه سمنان سال ۱۳۹۲

* معجتی بانی، گرمساری و دانشجوی ترم پنج رشته برق دانشکده برق بود که متأسفانه در آزمایشگاه این دانشکده دچار برق گرفتگی شدید ۳ فاز شد و متأسفانه جان خود را از دست داد

* علت: محرمانه مانده است.

لذا به منظور اجرای سیاست‌ها فوق، جهت ایجاد محیطی ایمن و سالم در آزمایشگاه‌ها و کارگاه‌های دانشگاه‌ها، مراکز آموزشی، پژوهشی و فناوری، شورای داخلی نظام ایمنی، سلامت و محیط زیست به شرح جزئیات ذیل طرح می‌گردد:

ماده ۱ - تعاریف

دانشگاه: منظور از دانشگاه در این دستورالعمل، دانشگاه بناب می‌باشد.

شورا: شورای ایمنی، سلامت و محیط زیست آزمایشگاه‌ها و کارگاه‌ها که از این به بعد به اختصار شورا نامیده می‌شود.

HSE: منظور ایمنی، سلامت و محیط زیست می‌باشد.

ایمنی

* تهیه و آموزش دستورالعمل‌های استفاده ایمن از تجهیزات برای حفظ امنیت دانشجویان، امنیت کارشناسان آزمایشگاه، امنیت اساتید و امنیت سایر کارکنان دانشگاه

محیط زیست

* مدیریت زباله‌ها، فاضلاب و پسماند

* آسیب نرساندن تجهیزات به محیط زیست مثل امواج مغناطیسی، آزمایش‌های هسته‌ای

* آسیب نرساندن آزمایش‌ها به پوشش گیاهی و حیوانی منطقه (مثال: موسسه رنگ و پوشش، جابه‌جایی پژوهشگاه شیمی و مهندسی شیمی و ...)

بهداشت

* استفاده از لباس و تجهیزات ایمنی مناسب از قبیل عینک، کلاه و ...

* چک کردن سلامتی کاربران (بیماری‌های قلبی، تنگی نفس، بارداری و ...)

* در دسترس بودن کیت مار و عقرب‌گزیدگی و حضور فرد آموزش دیده در این زمینه در کلینیک دانشگاه (با توجه به موقعیت مکانی دانشگاه ضروری به نظر می‌رسد)

ماده ۲ - هدف

ارتقای ضریب ایمنی، سلامت و محیط زیست (HSE) فعالیت‌های تحقیقاتی متنوع و اهتمام در جهت جلوگیری و پیشگیری از خطرات احتمالی ناشی از آزمایش‌های مختلف فیزیکی، شیمیایی و بیولوژیکی و حفظ بهداشت و سلامت افراد و محیط زیست با به کار بستن شیوه‌های علمی و استانداردهای لازم در سطح ملی و بین‌المللی در آزمایشگاه‌ها و کارگاه‌های دانشگاه.

ماده ۳ - وظایف شورای داخلی ایمنی، سلامت و محیط زیست

- ۱-۳. تدوین و تصویب دستورالعمل‌های لازم برای بخش‌های مرتبط دانشگاه
- ۲-۳. تدوین و راه‌اندازی دوره‌های آموزشی ایمنی، بهداشت و محیط زیست برای گروه‌های مختلف دانشگاه متناسب با فعالیت‌ها اجرائی آنها.
- ۳-۳. صدور گواهینامه دوره‌های آموزشی.
- ۴-۳. نظارت بر اجرای آئین‌نامه‌های مصوب شورا و نظارت مستمر.
- ۵-۳. انجام امور مربوط به ارتقای دانشگاه در زمینه‌های ایمنی، بهداشت و محیط زیست.
- ۶-۳. تایید ساختار فیزیکی آزمایشگاه‌ها و کارگاه‌های جدید از نظر رعایت اصول HSE قبل از شروع فعالیت در آن آزمایشگاه
- ۷-۳. تایید و بررسی برنامه‌های آموزشی و پژوهشی دانشگاه از لحاظ رعایت دستورالعمل‌ها و الزامات مربوط به دوره‌های نظام HSE و سنجش توانمندی ورود به آزمایشگاه و کارگاه
- ۸-۳. تصویب اعتبارات برای اجرای نظام HSE در دانشگاه
- ۹-۳. تعیین فواصل زمانی مناسب جهت بررسی دوره‌ای سلامت کارکنان شاغل در آزمایشگاه‌ها و کارگاه‌ها.

ماده ۴ - ترکیب اعضاء شورای داخلی ایمنی، سلامت و محیط زیست در دانشگاه‌ها

- ۱-۴. رئیس دانشگاه (رئیس شورا).
- ۲-۴. معاون پژوهش و فناوری (نائب رئیس شورا).
- ۳-۴. معاونان اداری و مالی، آموزش و تحصیلات تکمیلی و دانشجویی.
- ۴-۴. مسئول مرکز مشاوره و بهداشت و درمان
- ۵-۴. رئیس آزمایشگاه مرکزی (دبیر شورا).
- ۶-۴. روسای دانشکده‌های مربوطه.
- ۷-۴. مدیر حراست دانشگاه.
- ۸-۴. دو نفر از صاحب‌نظران در حوزه ایمنی، سلامت و محیط زیست (HSE) (با معرفی معاون پژوهش و فناوری و حکم ریاست دانشگاه) به عنوان مشاور ایمنی.
- ۹-۴. کارشناسان ایمنی، حفاظت فنی و بهداشت حرفه‌ای (با معرفی معاون پژوهش و فناوری و حکم ریاست دانشگاه) ترجیحاً شامل: کارشناس در زمینه شیمی یا زیست، کارشناس در زمینه برق، کارشناس فنی و مهندسی، کارشناس بهداشت حرفه‌ای و کارشناس تاسیسات

ماده ۵ - وظایف و اختیارات رئیس شورای داخلی ایمنی، سلامت و محیط زیست

- ۱-۵. پیگیری مصوبات شورا در هیات رئیسه.
- ۲-۵. پیگیری تامین اعتبارات مورد نیاز.
- ۳-۵. صدور احکام اعضای شورا.
- ۴-۵. نظارت بر اجرای مصوبات شورا.
- ۵-۵. عزل و نصب اعضاء شورا.

ماده ۶ - وظایف دبیر شورای داخلی ایمنی، سلامت و محیط زیست

- ۱-۶. تهیه و پیشنهاد دستورالعمل های لازم نظام ایمنی، سلامت و محیط زیست (HSE) و ارائه به شورا.
- ۲-۶. تدوین برنامه آموزش نیروی انسانی مرتبط با آزمایشگاه ها، اعم از نیروی خدماتی، تکنسین ها، کارشناسان، دانشجویان و اعضای هیات علمی و ارائه آن به شورا.
- ۳-۶. تهیه برنامه مناسب جهت نظارت و ارزیابی ایمنی، سلامت و محیط زیست (HSE) دانشگاه بر طبق استانداردهای مصوب.
- ۴-۶. هماهنگی با سازمان های محیط زیست، شهرداری، آتش نشانی، استاندارد و... به منظور ارتقای ایمنی، سلامت و محیط زیست (HSE) در آزمایشگاه ها و کارگاه ها
- ۵-۶. برنامه ریزی و هماهنگی لازم با سازمان های بین المللی جهت اخذ گواهینامه معتبر در ایمنی، سلامت و محیط زیست (HSE) مطابق نظر شورا.
- ۶-۶. پیگیری و اجرای مصوبات شورا و ارائه گزارش.
- ۷-۶. تدوین برنامه های مربوط به ایمنی، سلامت و محیط زیست (HSE) دانشگاه و ارائه آن به شورا
- ۸-۶. مستند سازی.
- ۹-۶. ارسال گزارش عملکرد شورا به ستاد شبکه شاعا مستقر در وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
- ۱۰-۶. برنامه ریزی جهت امحاء یا تصفیه پسماندهای آزمایشگاهی

ماده ۷ - نحوه برگزاری جلسات شورای داخلی ایمنی، سلامت و محیط زیست

- ۱-۷. جلسات شورا حداکثر هر ۴ ماه یکبار برگزار می شود.
- ۲-۷. جلسات با حضور حداقل دو سوم اعضای رسمیت یافته و کلیه موارد با اکثریت آراء به تصویب می رسد.

تبصره ۱: در مواقع ضروری با پیشنهاد دبیر شورا جلسه اضطراری تشکیل خواهد شد.

ماده ۸ - دوره فعالیت شورای داخلی ایمنی، سلامت و محیط زیست

- ۱-۸. هر دوره فعالیت شورا ۴ سال می باشد.
- ۲-۸. عضویت مجدد اعضای در دوره های بعد بلا مانع است.
- ۳-۸. در پایان هر دوره بنا به پیشنهاد معاون پژوهش و فناوری دانشگاه، احکام اعضای جدید شورا توسط رئیس دانشگاه صادر می شود.

تبصره ۲: در صورت استعفا و یا غیبت غیر موجه هر یک از اعضا شورا در جلسات (به تعداد ۳ جلسه تداومی و یا ۵ جلسه متناوب) فرد جدید جایگزین وی خواهد شد.

ماده ۹ - دبیر خانه شورای داخلی ایمنی، سلامت و محیط زیست در معاونت پژوهش و فناوری دانشگاه مستقر می شود.

ماده ۱۰ - مسئولیت نظارت و اجرای این دستورالعمل با رئیس دانشگاه می باشد.